

Sophie Vieillard

Gramatica
LIMBII FRANCEZE
standard

Traducere de:
IOANA PECEA

NICULESCU

Cuprins

1. Alfabetul și pronunția	13
1.1 Alfabetul limbii franceze	13
1.2 Literele și pronunția	13
1.3 Particularități ale pronunției în limba franceză	18
2. Particularități ale scrierii în limba franceză	18
2.1 Scrierea cu majusculă	19
2.2 Accentele	19
2.3 Secița	20
2.4 Trema	20
2.5 Utilizarea apostrofului	20
2.6 Desparțirea în silabe	21
3. Semnele de punctuație	21
3.1 Diferențele semne de punctuație	22
3.2 Virgula	22
3.3 Două puncte	23
Test	23
4. Sintaxa propoziției – Ordinea cuvintelor în propoziția enunțiativă	24
4.1 Părțile de propoziție în enunțul afirmativ simplu	25
4.2 Sintaxa frazei	26
4.3 Propoziții coordonate	26
4.4 Ordinea cuvintelor în propoziția afirmativă	27
Test	29
5. Propoziția interogativă	30
5.1 Interogația totală	30
5.2 Interogația parțială	31
5.3 Utilizarea cuvintelor interogative	33
Test	35
6. Neagația	36
6.1 Neagația verbului	36
6.2 Ne explétif	39
6.3 Neagația restrictivă cu ne ... que și seulement	40
6.4 Alte modalități de exprimare a neagației	40
Test	41
7. Propoziția exclamativă	42
7.1 Propoziția exclamativă fără cuvânt exclamativ	42
7.2 Propoziția exclamativă cu un cuvânt exclamativ	42
7.3 Interjecțiile	44
Test	45
8. Articolul hotărât	46
8.1 Formele articolului hotărât	46

16.2	Utilizarea câtorva adjective nehotărâte	87
16.3	Utilizarea pronomelor nehotărâte	88
16.4	Utilizarea formelor izolate ale adjectivului nehotărât și ale pronumelui nehotărât	90
	Test	93
17.	Pronumele relativ și propoziția relativă	94
17.1	Pronumele relativ	94
17.2	Propoziția relativă	98
	Test	100
18.	Adjectivul	101
18.1	Genul adjectivelor	101
18.2	Pluralul adjectivelor	103
18.3	Genul și formarea pluralului adjectivelor compuse	104
18.4	Genul și formarea pluralului adjectivelor neregulate	105
18.5	Acordul adjectivului	105
18.6	Locul adjectivului	107
	Test	108
19.	Numeralul	109
19.1	Numeralul cardinal	110
19.2	Numeralul ordinal	113
19.3	Numeralul adverbial	114
19.4	Numeralul fracționar	115
19.5	Numeralul multiplicativ	115
19.6	Numeralul colectiv	115
	Test	116
20.	Adverbul	117
20.1	Formele adverbului	117
20.2	Funcția și sensul adverbului	118
20.3	Utilizarea câtorva adverbe	120
20.4	Locul adverbelor	122
20.5	Comparația adverbelor	123
20.6	Parafrazarea adverbelor	123
	Test	124
21.	Verbul	124
21.1	Tipuri de verbe	124
21.2	Grupe de verbe	126
21.3	Verbe regulate și verbe neregulate	128
21.4	Forme verbale simple și compuse	129
21.5	Acordul predicatului cu subiectul	129
21.6	Verbele auxiliare <i>avoir</i> și <i>être</i>	130
	Test	132
22.	Verbele reflexive	132
22.1	Formarea verbelor reflexive	132
22.2	Diferența tipuri de verbe reflexive	133
22.3	Acordul participiului trecut	135
22.4	Deosebiri față de limba română	136
	Test	136

23	Verbele și expresiile impersonale	137
23.1	Utilizarea verbelor impersonale	137
23.2	Utilizarea verbelor personale în expresii impersonale	138
	Test	140
24	Infinitivul	141
24.1	Formarea infinitivului	141
24.2	Utilizarea infinitivului	142
24.3	Parafrazarea cu infinitivul	145
	Test	147
25	Prezentul	148
25.1	Formarea prezentului	148
25.2	Utilizarea prezentului	149
	Test	151
26	Perfectul compus	152
26.1	Formarea perfectului compus	152
26.2	Utilizarea perfectului compus	153
26.3	Exprimarea trecutului apropiat	154
26.4	Perfectul compus și <i>passé surcomposé</i>	154
	Test	155
27	Imperfectul	156
27.1	Formarea imperfectului	156
27.2	Utilizarea imperfectului	157
27.3	Imperfectul și perfectul compus	158
	Test	159
28	Mai-mult-ca-perfectul	160
28.1	Formarea mai-mult-ca-perfectului	160
28.2	Utilizarea mai-mult-ca-perfectului	162
	Test	163
29	Perfectul simplu	164
29.1	Formarea perfectului simplu	164
29.2	Utilizarea perfectului simplu	165
	Test	166
30	Trecutul anterior	166
30.1	Formarea trecutului anterior	166
30.2	Utilizarea trecutului anterior	167
	Test	168
31	Viitorul	168
31.1	Formarea viitorului I	168
31.2	Utilizarea viitorului I	170
31.3	Formarea viitorului II	171
31.4	Utilizarea viitorului II	171
31.5	Viitorul apropiat	172
	Test	172

32	Condiționalul	173
32.1	Formarea condiționalului	173
32.2	Utilizarea condiționalului	175
	Test	177
33	Subjonctivul	177
33.1	Formarea subjonctivului	178
33.2	Utilizarea subjonctivului	180
	Test	183
34	Imperativul	185
34.1	Formarea imperativului	186
34.2	Utilizarea imperativului	188
34.3	Parafrazarea imperativului	188
	Test	189
35	Participiul prezent	190
35.1	Formarea participiului prezent	190
35.2	Participiul prezent ca formă verbală	190
35.3	Participiul prezent ca adjectiv verbal	191
	Test	192
36	Gerunziul	193
36.1	Formarea gerunziului	193
36.2	Utilizarea gerunziului	194
	Test	195
37	Participiul trecut	196
37.1	Formarea participiului trecut	196
37.2	Utilizarea participiului trecut cu verbele auxiliare avoir sau être	197
37.3	Utilizarea participiului trecut ca adjectiv	198
37.4	Acordul participiului trecut	199
	Test	202
38	Diateza pasivă	202
38.1	Formarea diatezei pasive	203
38.2	Utilizarea diatezei pasive	204
38.3	Parafrazarea diatezei pasive	205
	Test	207
39	Concordanța timpurilor	208
39.1	Concordanța timpurilor la indicativ	208
39.2	Concordanța timpurilor la subjonctiv	209
39.3	Concordanța timpurilor în vorbirea indirectă	211
	Test	211
40	Vorbirea indirectă	212
40.1	Trecerea din vorbirea directă în vorbirea indirectă	212
40.2	Concordanța timpurilor în vorbirea indirectă	214
40.3	Propoziția interogativă indirectă	216
40.4	Vorbirea indirectă și cuvintele exclamative	217

40.5	Vorbirea indirectă și modul imperativ	217
40.6	Discursul raportat indirect liber	218
	Test	219
41	Exprimarea condiției	220
41.1	Propoziția condițională introdusă prin conjuncția <i>si'</i>	220
41.2	Alte tipuri de propoziții condiționale	222
	Test	224
42	Comparația	225
42.1	Comparativul	225
42.2	Superlativul	227
42.3	Alte tipuri de propoziții comparative	229
	Test	229
43	Prepozițiile	230
43.1	Tabel sinoptic al prepozițiilor limbii franceze	230
43.2	Utilizarea câtorva prepoziții și locuțiuni prepoziționale	231
43.3	Repetarea și omiterea prepozițiilor	237
43.4	Verbe cu prepoziție	238
	Test	238
44	Conjunțiile	239
44.1	Tabel sinoptic al conjuncțiilor coordonatoare	239
44.2	Utilizarea conjuncțiilor coordonatoare	240
44.3	Tabel sinoptic al celor mai importante conjuncții subordonatoare	240
44.4	Utilizarea conjuncțiilor subordonatoare în propoziția circumstanțială	241
44.5	Utilizarea conjuncției <i>que</i>	243
	Test	245
	Tabele de verbe	246
	Rezolvările testelor	256
	Indice	258

1 Alfabetul și pronunția

l'alphabet
la prononciation

alfabetul
pronunția

1.1 Alfabetul limbii franceze

Alfabetul limbii franceze se compune din 26 de litere:

a	Alice	j	Julien	s	Sandrine
b	Bertrand	k	Kévin	t	Thomas
c	Cédric	l	Laurent	u	Ulysse
d	Delphine	m	Marine	v	Vincent
e	Étienne	n	Nathalie	w	William
f	François	o	Olivier	x	Xavier
g	Grégoire	p	Pauline	y	Yves
h	Hélène	q	Quentin	z	Zoé
i	Isabelle	r	Rodolphe		

1.2 Literele și pronunția

1.2.1 Vocalele

Pronunția vocalelor în limba franceză poate diferi de la o regiune la alta și depinde de nivelul limbii (limba literară/limba colocvial).

Totuși există câteva reguli generale de pronunție:

Vocala	Transcriere fonetică	Exemple	Explicație
a, â	[ɑ]	tasse (cească), pâte (ahus)	ca în românescul <i>cași</i>
a, â	[a]	chat (pisică), détâ (detaș)	ca în românescul <i>tata</i>
ai, ai	[ɛ] [e]	ÿai (eu ai) chaîne (lanț), raison (rațiune)	ca în românescul <i>jenă</i>
au	[o] [ɔ]	faux (fals) Paul (Paul)	ca în românescul <i>foar</i>

Vocala	Transcriere fonetică	Exemple	Explicație
e	[-]	une autre (étape [ynotretap] (o altă etapă))	În fața unei vocale , în principiu, e nu se pronunță.
	[-]	la vie [la vi] (viața)	după o vocală , e nu se pronunță (e mut).
	[ə]	entrepris (întreprindere)	după o consoană - e redus, pronunțat pe jumătate.
	[-]	le chat (pisica) cafétière (cafétiară) table (masă)	- în celelalte cazuri (adică cafétière), ca și la sfârșitul cuvântului, e nu se pronunță (e mut).
é ê, ê	[e]	café (cafea)	ca în românescul cer
	[e]	mère (mamă), fière (sărbuțoare)	
er	[e]	marcher (a merge)	ca în românescul cer
	[e]	mer (mare)	
es	[e]	les (art. hot. pl)	ca în românescul cer ! A nu se confunda les [le] cu le [lə]!
	[e]	est (este)	
et	[e]	et (și)	ca în românescul băut
	[e]	billet (bilet)	
es	[e]	nez (nas)	ca în românescul cer
ei	[e]	freiner (a frâna)	ca în românescul venă
	[e]	veine (venă)	
eau	[o]	chapeau (pălărie)	ca în românescul popă
eu	[œ]	peur (frică)	ca în românescul bleu
	[ø]	feu (foc)	
	[y]	eu (avut)	
î, i	[i]	cri (strigă), île (insulă)	ca în românescul trăi
	[j]	type (tip) loyer (chirie)	În fața unei consoane se pronunță ca vocala [i]. În fața unei vocale se pronunță precum consoana [j].

Vocala	Transcriere fonetică	Exemple	Explicație
o, ô	[o] [ɔ]	rose (trandafir), drôle (amuzant) or (aur), hôpital (spital)	ca în românescul cor
ou	[ø] [œ]	noeud (nod) œuf (ou)	ca în germană schön
ou, ôù, ôû	[u]	tout (tot), où (unde), goût (gust)	ca în românescul buși
u, û	[y]	bus (autobuz), sûr (sigur)	ca în românescul alură
um	[ɔ]	minimum (mînin)	ca în românescul CD-ROM

1.2.2 Vocalele nazale

Ele reprezintă în același timp o particularitate, dar și un aspect important al pronunției limbii franceze. Sunt descrise ca fiind vocale nazale a, e, i, o, u, y, ai, ei, urmate de n sau m. În transcrierea fonetică, sunetul nazal este marcat cu o tilidă (-):

[ã]	blanc (alb), vent (vânt)
[ɔ̃]	bon (bun), nombre (număr)
[œ̃]*	brun (maro), humble (modest)
[ɛ̃]	pain (pâine), impossible (imposibil)

* în anumite regiuni (de ex. în zona Parisului) se pronunță [ɛ]

1.2.3 Sunetele duble

În următoarele alăturări de vocale se contopesc două sunete:

[gri:]	grille	grilaj	[ɔi]	huit	opt
[bu'tɛ:]	boutelle	sticlă	[twa]	toit	acoperiș
[tɑ:]	taille	talie	[ʒɔ̃]	juin	ianie
[fœ:]	feuille	frunză	[pœ̃]	point	punct
[mœ'tje]	métier	miserie	[pɛpa'ra'sjɔ̃]	préparation	pregătire
[ve'rjeʁ]	verrière	perete de sticlă	[vje]	vieux	bătrân
[krjɑ̃]	criard	șăpator	[bu'jɔ̃]	bouillon	șertușă
[fje]	chien	câine			

1.2.4 Consoanele și pronunția lor

Consoana	Transcriere fonetică	Exemple	Explicație
b	[b]	robe (rochie)	ca în românescul <i>babă</i>
c	[s] [k]	cirque (circ) cave (pivniță)	Înainte de e, i, y, ca în românescul <i>săpuc</i> Înainte de a, o, u și de consoane, ca în românescul <i>cameră</i>
ç	[s]	garçon (băiat)	Pentru a fi pronunțat [s], atunci când se află în fața lui a, o, u, c primește o sedilă (ç) (v. cap. 2.3).
ch	[ʃ] [k]	chapeau (pălărie) Christophe, Munich (München)	Înaintea unei vocale, ca în românescul <i>șotron</i> Înaintea unei consoane și la sfârșitul de cuvânt, ca în românescul <i>crâș</i>
d	[d]	Madame (doamnă), prend (la)	ca în românescul <i>dor</i> la sfârșitul cuvântului, cel mai adesea este <i>mut</i>
f	[f]	froid (frig)	ca în românescul <i>frig</i>
g	[g] [ʒ] [ʒ]	gare (gară) guerre (război) gestion (gestiune) mangeons (să mâncăm)	Înainte de a, o, u, ca în românescul <i>gară</i> Pentru a fi pronunțat [g] în fața lui e și i, după g trebuie să urmeze u. Înainte de e și i, g se pronunță [ʒ] Pentru a fi pronunțat [ʒ], înainte de a, o, u, după g trebuie introdus un e.
gn	[ɲ]	vigne (viță de vie)	g + n se pronunță [ɲ], ca în românescul <i>compagnion</i>
h	[-]	homme (bărbat), haricot (fasole)	h nu se pronunță. Totuși în limba franceză există două tipuri de h, h <i>mut</i> , ca în <i>homme</i> , și h <i>aspirat</i> , ca în <i>haricot</i> , fiind diferențiate prin <i>liaison</i> (v. cap. 1.3.2).
j	[ʒ]	journal (ziar)	ca în românescul <i>jastruc</i>
k	[k]	kilo (kilogramă)	apare rar în limba franceză

Consoana	Transcriere fonetică	Exemple	Explicație
l	[l] [lj]	vol (<i>zbor</i>), salle (<i>sală</i>) fille (<i>fată</i>)	ca în română În majoritatea cazurilor, <i>l + h</i> se pronunță [lj] (v. cap. 1.2.3, Sunetele duble) ! Ville (<i>vil</i>) (<i>oraș</i>) reprezintă o excepție.
m, n	[m], [n]	maison (<i>casă</i>), normal (<i>normal</i>)	ca în română
p	[p]	père (<i>tată</i>)	ca în română
ph		photo (<i>fotografie</i>)	<i>p + h</i> se pronunță [f], ca în românescul <i>fotografie</i>
q	[k]	question (<i>întrebare</i>)	aproape întotdeauna <i>q</i> este urmat de <i>u</i> și se pronunță ca în românescul <i>chebucur</i>
r	[r]	rue (<i>stradă</i>)	ca în română
s	[s] [s-] [z]	savoir (<i>a ști</i>) lisse (<i>neted</i>) livres (<i>cărți</i>) base (<i>bază</i>)	ca în română <i>ss</i> se pronunță ca și când ar fi simplu la sfârșitul cuvântului nu se aude între două vocale este sonor
t	[t] [s]	table (<i>masă</i>) patience (<i>răbdare</i>)	ca în română în fața lui <i>l</i> este pronunțat frecvent <i>s</i>
v	[v]	voiture (<i>mașină</i>)	ca în română
w	[v]	wagon (<i>vagon</i>)	<i>w</i> apare mai ales în cuvintele de origine străină și se pronunță <i>v</i>
x	[ks] [gz] [l-] [s]	externe (<i>extern</i>) exact (<i>exact</i>) yeux (<i>ochi</i>) dix (<i>zece</i>)	este surd în fața unei consoane este sonor în fața unei vocale este mut la sfârșit de cuvânt dacă nu este urmat de un alt cuvânt, <i>x</i> la sfârșitul cuvântului se pronunță <i>s</i>
z	[z] [l-]	zéro (<i>zero</i>) riz (<i>oraș</i>)	ca în română este mut la sfârșitul cuvântului

1.3 Particularități ale pronunției în limba franceză

1.3.1 Accentul

maison casă
de maine măline

C'est terrible !
Este îngrozitor!

În limba franceză, cuvintele se accentuează pe ultima silabă.

Însă atunci când se exprimă o emoție sau se dorește captarea atenției, se accentuează prima silabă.

1.3.2 La liaison

Vous avez des annués ? [vuzavedez(ă)n'ɔ̃ʃi]
Aveți probleme?

les hommes [lez'ɔ̃m]
oamenii

Dar:

les Hollandais [leolá'ðe] olandezi
les haricots [lezari'ko] fasolea

În general, dacă un cuvânt se termină cu o consoană mută (aici: *des*) și cuvântul următor începe cu o vocală (aici: *annués*), atunci consoana devine sonoră și face legătura cu vocala inițială a cuvântului următor. Într-o legătură (*liaison*), *s*, *x*, *z* sunt întotdeauna sonore.

Cuvintele care încep cu *h* mut (aici: *hommes*) se comportă ca și cuvintele care încep cu vocală, și anume îi permit consoanei să devină sonoră.

! Această regulă nu se aplică în cazul cuvintelor care încep cu *h* aspirat; el se comportă ca o consoană și nu permite legătura.

2 Particularități ale scrierii în limba franceză

l'orthographe

ortografia

Așa cum s-a menționat în capitolul 1, majoritatea cuvintelor în limba franceză conțin litere care nu se pronunță. Alte particularități ale scrierii în limba franceză sunt reprezentate de faptul că numeroase cuvinte se scriu diferit față de modul în care se pronunță. Din cauza acestui lucru, chiar și copiii francezi întâmpină dificultăți la început.

2.1 Scrierea cu majusculă

În limba franceză, substantivele se scriu aproape întotdeauna cu literă mică.

Elle ira au marché demain.
Ea va merge la piață mâine.

Julie et Caroline habitent à Paris,
rue du Temple.
*Julie și Caroline locuiesc la Paris,
pe strada Templului.*

Ce Roumain parle bien le français.
*Acest român vorbește bine limba
franceză.*

Mesdames et Messieurs, ...
Doamnelor și Domnilor, ...

Mon frère travaille dans le Nord/
dans le nord de la France.
*Fratele meu lucrează în nord/
în nordul Franței.*

Nous fêtons toujours Noël en famille.
*Sărbătorim întotdeauna Crăciunul
în familie.*

Éric travaille tous les mardis à la maison.
Éric lucrează în fiecare marți acasă.

Se scrie cu majusculă numai la început de propoziție, după punct, semn de întrebare sau de exclamare sau după două puncte în vorbirea directă;

În cazul substantivelor proprii, al numelor de familie sau de orașe etc.;

În cazul numelor de țări și de locuitori, dar nu și al celor care denumesc limba;

În titlu și formule de adresare;

În cazul punctelor cardinale, atunci când desemnează singure o anumită regiune;

În cazul zilelor de sărbătoare.

au Nord, au Sud,
à l'Est, à l'Ouest,
et bien sûr à deux pas d'ici!

Zilele săptămânii și lunile anului se scriu întotdeauna cu literă mică.

2.2 Accentele

În limba franceză există trei tipuri de accente, care fie dau indicații importante cu privire la pronunție, fie determină sensul cuvântului.

é	la fête zâna	[fɛ]
è	le procès procesul	[pʁɔ'sɛ]
à	à Bordeaux la Bordeaux	[a bɔʁ'do]
ù	où ? unde?	[u]

• **accentul ascuțit.** Apare numai pe litera e și desemnează un e închis [ɛ].

• **accentul grav.** Apare pe litera e atunci când marchează un e deschis [ɛ̃].

Apare pe literele a și u, spre a deosebi, de ex. à (la) și a (are)

sau pentru a face diferența între où (unde) și ou (sau).

ê la hôte [fɛt]
sărbătoarea

* **accentul circumflex.** Apare pe vocalele a, e, i, o, u și arată dispariția unei litere din limba franceză veche, în special s, de ex. *hôte* ('înainte „hostel”'), sau determină un alt sens al cuvântului, de ex. *sur* (pe) și *sûr* (sigur).

2.3 Sedila

Comment ça va ?
Ce mai faci?

Je commence, nous commençons
eu încep, noi începem

Vous avez des glaçons, s'il vous plaît ?
Aveți cuburi de gheață, vă rog?

J'ai bien reçu ta lettre.
Am primit scrisoarea ta.

În capitolul 1 s-a menționat că litera c înainte de e sau i se pronunță a surd [s], iar înainte de a, o, u se pronunță [k]. Dar pentru a putea fi pronunțat [s] în fața vocalelor a, o, u, c-ul trebuie prevăzut cu sedilă (ç).

2.4 Trema

Il est bien naïf.
El este foarte naiv.

Trema apare pe unele vocale pentru a arăta că vocala respectivă se separă în pronunție de vocala care o precede (e, i sau u).

2.5 Utilizarea apostrofului

Apostroful arată eliziunea unei vocale în fața altei vocale sau a unui h mut. Acest lucru face pronunția mai ușoară. Vocala finală (a, i, e) a primului cuvânt dispare și este înlocuită cu un apostrof. Dacă cel de-al doilea cuvânt începe cu h mut, el se comportă ca și cum ar începe cu vocală.

C'est l'heure !
Este timpul!

Articolul pierde vocala finală.

Je préfère rester à l'ombre.
Prefer să rămân la umbră.

Pronumele personal pierde vocala finală.

L'amie de mon frère, je l'aime bien.
Îmi place mult prietena fratelui meu.

Laisse-la entrer !
Las-o să intre!
Laissons-ly entrer (l' = li).
Să o lășăm să intre!

! Nu se elidează când există un imperativ.
Excepție: când *le* este urmat de *en* sau *y*.

Dis-moi s'il peut venir.
Spune-mi dacă el poate veni.

Ils s'entendent très bien.
Se înțeleg foarte bine.

Qu'est-ce que vous voulez ?
Ce vreți?

J'aime les romans policiers, c'est vrai.
Este adevărat, îmi plac romanele polițiste.

Conjunția *si* se elidează numai în fața pronumelor *il* sau *ils*.

Își pierde vocala finală: *me, te, se, le, que, de, ne, jusque*.

Pronumele *je* și *ce* se elidează în fața unui verb.

2.6 Despărțirea în silabe

În general, în limba franceză, cuvintele se despart ținând seama de silabele fonetice.

théâtre	teatru
eau	apă
séparation	separare
fermer	a închide
intéressant	interesant
propre	curat
acheter	a cumpăra
obscur	întunecat

Două sau mai multe vocale nu se separă.

Dacă o consoană se află între două vocale, despărțirea se face în fața consoanei.

Dacă două consoane sau o consoană dublă se află între vocale, ele se despart, excepție face *ll*, atunci când se pronunță [j].

Dacă cea de-a doua consoană este *l* sau *r*, despărțirea se face în fața primei consoane.

Grupurile de consoane care reprezintă un singur sunet nu se despart niciodată (*ch, gn, ph* și *th*).

Într-un grup de trei consoane, despărțirea se face după a doua consoană.

3 Semnele de punctuație

la ponctuation
les signes de ponctuation

punctuația
semnele de punctuație

Pauzele, accentuarea și ritmul ne ajută să înțelegem mai bine limba vorbită. În limba scrisă, acest rol este îndeplinit de semnele de punctuație.